www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX. Число 212. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 13. вересня, 1922. VOL. XXX. No. 212. Jersey City, N. J., Wednesday, September 13, 1922. THREE CENTS

ПРОДОВЖУЮТЬ СУДОВУ ЗАБОРОНУ ПРОТИ ЗЕЛІЗНИЧИХ СТРАЙКАРІВ

ЧІКАГО, Илинойс, 11. вересня. — Федеральний судя Вилкерсом, котрий недавно тому видав був далеко йдучу судову заборону проти страйкуючих зелізничих робітників, занятих в зелізничих варстатах, відбув нині переслухане в справі признання судової заборони постійно обовязуючою.

З огляду нате, що справа заповідається на довгий судовий процес, суддя видав рішенне, яким судову заборону продовжується ще на десять днів.

На розправі зявився генеральний прокуратор Догерті, але заявив, що він не думає пропонувати ніяких обмежень судової заборони. Він закидав страйкарям, що вони змовилися проти транспорту в Злучених Державах.

ОТВОРЕНО МАЙНИ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ

ВИЛКС-БАРЕ, Па., 11. серпня. — Нині отворено майни твердого вугля, які наслідком страйку майнерів були замкнені ще від 1. цвітня сього року.

Майни отворено на основі контракту межи майнерською юнією та підприємцями, котрий підписано в Скрентоні. До роботи повернули всі майнери, включаючи тих, що противилися заключенню контракту на умовах, предложених пенсилвенійськими сенаторами.

Першого дня праці не добуто богато вугля.

ЗЕЛІЗНИЦІ СТАРАЮТЬСЯ ПЕРЕВОЗИТИ ПЕРЕДУСІМ ВУГЛЯ

НЮ ЙОРК, 11. вересня. — Кілька великих зелізниць уже видало постанови, якими вони обмежують рух других товарів та приказують перевозити передусім вугль, щоби забезпечити великі міста на час необхідним топливом.

Декотрі зелізниці приказали приймати до перевозу лишень вугль, поживу та тим подібні необхідні для людського життя товари.

ЮНІЇ ЗА ОБЄДНАНОЮ АКЦІЄЮ ПРОТИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ЧІКАГО, 11. вересня. — „Комітет девятьдесяти" для „політики", який тепер збирається в сьому місті для вирішення питання, якої тактики мають придержуватися зелізничі робітничі юнії супроти ріжних пропозицій від поодиноких зелізниць, ще не покінчив своєї конвенції і ще не прийшов до якоїсь постанови.

З перебігу нарад, однак, можна вносити, що учасники нарад заявляються проти того, щоби робітничі юнії укладалися осібно з кождим зелізничим підприємством. Робітничі юнійні провідники підозрівають, що пропозиції зелізниць змірюють до того, щоби лишити робітників, занятих в пятьох великих зелізничих підприємствах, на боротьбу одинцем проти сих могучих корпорацій.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ЗАКОНА ПРО БОНУС

ВАШИНҐТОН, 11. вересня. — Конференція представників обох палат американського конґресу, яка застановляється над погодженням ухвал сих палат в справі законопроекта про бонус для ветеранів великої війни, постановила викинути з проекту постанову, що на сплату довгів мається обертати гроші, одержані зі зазороту позичок чужим державам у війну.

Як загально коментують, такий поступок робить вето президента Гардинґа цілковитою певностю.

ДОМАГАЮТЬСЯ ОБЖАЛОВАННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРАТОРА

ВАШИНҐТОН, 11. вересня. — Конґресмен Оскар Е. Келер з Минесоти, один з независимих републиканців, предложив нині в палаті послів внесенне, щоби генерального прокуратора (міністра судівництва) Догерті обжаловати за надужитє своєї влади та усунути з уряду за його старання коло видання судової заборони проти страйкуючих зелізничих страйкарів, котра обмежує конституційні права зелізничих робітників.

Приятелі Догерті стараються виправити внесенне до судового комітету та поховати його там спокійно.

ГОМПЕРС КРИТИКУЄ СУДДЮ ВИЛКЕРСОНА

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 11. вересня. — Отвираючи нині 67-му річну конвенцію друкарської юнії, Самуель Гомперс, голова Американської Федерації Праці, критикував остро генерального прокуратора Догерті та шікаґовського судию Вилкерсона за судову заборону проти страйкуючих зелізничих робітників.

Гомперс називав Вилкерсона любимцем генерального прокуратора.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

ВАШИНҐТОН, 11. вересня. — Конґресмен Гоч з Канзас вніс в палаті послів внесенне, щоби заборонити під острими карами страйки зелізничих робітників та викидане з роботи зелізничих робітників зелізничими підприємствами.

ТРАТЯТЬ НАДІЮ НА ВРАТУВАННЄ ЗАКОПАНИХ МАЙНЕРІВ

ДЖЕКСОН, Калифорния, 11. вересня. — Ратунковий відділ, працюючий коло вратовання 47 майнерів золота, що були захоплені вибухом в копальні, вже втратив надію на добуттє закопаних живцем. Показується, що з обваленого підкопу добувається отруйний газ, який не дає вести ратункової роботи, а котрий певно видушив всіх майнерів.

РЕКОЛЯКЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.

В днях від 5 до 7. с. м. відбулися в Бернардсвил, Н. Дж., реколекції (духовні вправи) українського грецько-католицького духовенства в Злучених Державах.

Провідником реколекцій був митрополит Андрій Шептицький.

Участь в реколекціях взяло 60 галицьких і 20 угро-руських священиків.

Учасники реколекцій зложили на руки митрополита 800 долярів на сироти в старому краю.

ЗВОРОТ НЕДОРУЧЕНИХ ПОЧТОВИХ ПОСИЛОК

(З Департаменту Почти)

Коли якоїсь почтові посилки (пакету) не можна доручити адресатови, котрий, наприклад виїхав, перебрався на инше мешкане або хоче її прийняти тоді посилка лишається в тім почтовім офісі, куди її адресовано, почтовий офіс повідомляє посилаючого, що посилки не міг доручити, і щойно коли посилаючий пришле почтову оплату на її зворот, йому його пакет присилають назад. Через те в почтових офісах лежать нераз довго цілі купи таких недоручених посилок почта і посилаючий мають богато клопоту, коштів і втрати часу. Тому Почтовий Департамент розпорядив, аби без попередної переписки і негайно відсилати недоручені пакети тим, хто посилаючи зобовязується, що в случаю недоручення, заплатить почтову оплату за пересилку назад. Тоді йому посилку зараз звертають і почтову оплату він платить аж при відобранню. Отже хто хоче, щоби йому не доручено посилку відразу звернули, той повинен посилаючи на пакеті написати що заплатить кошти поворотної пересилки. Для того вистарчить на пакеті скільки слів, наприклад, „Return Postage Guarantee".

ТІЛО КОЛЧАКА.

З Іркутска доносить, що невідомі особи викопали з могили тіло убитого адмірала Колчака і перенесли його невідомо куди. Совітський уряд підозріває, що тіло Колчака викрали б. царські офіцери. Всі пошукування чрезвичайки лишилися без успіху.

З ЖИТТЯ ЖІНОК У ЯПОНІЇ.

В Копенгазі перебуває на студіях молода Японка, яка подала цікаві інформації для берлінських ґазет про життя сучасного жіноцтва в Японії. Між иншим вона інформує ось що: Від 600 літ живе японська жінка як невільниця. Від часу поширення науки Конфуція, уважається вище образовання жінок гріхом і японські дівчата учаться в школі найбільше до 14. року життя. Учитися довше не бажають самі жінки, бо це уважалося неморальним поступком і нарушенням традиції. Японська дівчина не має права собі вибирати чоловіка. Вона вінчається по наказу родичів, часто з чоловіком, якого перший раз в життю бачить.

АРЕШТОВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Дня 16. серпня с. р. вечером арештовано українського поета Романа Купчинського. Купчинський в товаристві своїх знакомих сидів у каварні „Централь". При сусідному столі примістився. молоденький комісар поліції, який навіть при боці своєї „дами", котрій заглядав пильно в очеята, тямив про знесення вимікового стану і про свої „службові обовязки" та підслухував розмову „небезпечних" Українців. Побачивши в руках Купчинського пакунок закликав аґента який на вулиці по виході з каварні арештував, вказаного. При ревізії сконстатовано що в небезпечному пакеті замість бомб чи проклямацій була коректа календаря. Купчинського доставлено на поліцію при ул. Яхонча.

ПОЖЕЖА У ЛЬВОВІ.

Дня 15. серпня вибухла пожежа у магазинах військового шпиталю при вул. Личаківській. Пожежна сторожа зліквідувала пожежу дуже скоро. Цікаве є те, що на днях з невідомих причин вибухла була пожежа в другій військовій лічниці при вул. Клепарівській.

З ЛИТОВСЬКИХ ЗМАГАНЬ.

В Лідському повіті викрито тайну військову організацію, яка мала замір викликати протипольське повстання дня 15. вересня. Польська жандармерія арештувала богато осіб і сконфіскувала склад зброї, муніції і динаміту. Слідство виказало, що такі організації істнують на цілій території занятій Польщею.

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНЬШОСТИ В ПОЛЬСЬКІЙ НЕВОЛІ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

Жидівська сіоністична ґазета в польській мові „Нові Дзєнік", яка виходить в Краков, доносить, що недавно відбулась нарада представників Білорусинів, Москалів, Німців і Жидів з Польщі і з країв, які Польща заняла, на якій утворено спільний бльок для виборої кампанії для оборони інтересів „національних меньшостий" в Польщі. Сей бльок мав ставити кандидатів у взаїмному порозумінню і вести аґітацію, аби виборці тих 4 національностий голосували разом на спільних кандидатів.

В сей спосіб ті меньшости хотять боронитись „в Польщі".

Польські ґазети з того дуже невдоволені, бо, як пишуть, сей бльок не є проти жадної польської партії але проти цілої польської „держави" і проти цілого польського народу.

А вони чого сподівались?

ЗАМАХ НА СТАРОСТУ В КАЛУШІ

Дня 14. серпня с. р. о годині 11 вночі невідомі особи кинули до мешкання старости Надуровича динамітовий набій. Наслідок експльодував. наслідком чого всі шиби вилетіли і частина стіни упала. Жертв в людях не було, бо кришадково тої ночі староста не ночував дома. Калуські Поляки складають вину за замах на тайну українську боївку, за якою вже слідить поліція.

БОМБА В ПОЛЬСЬКІМ МІСТІ ПУЦКУ.

Підчас спортово-військової паради в Пуцку (коло Данціґа) коїлася, як доносить з Варшави, катастрофа наслідком вибуху бомби. На летунській площі зібралось було около 800 людий. Вечером над море піднявся гідроплян, що мав кидати в море бомби. Одна з тих бомб попала між зібрану публику, наслідком чого погибло 10 осіб, а 50 осіб потерпіло тяжкі або легкі рани.

НАДЗВИЧАЙНИЙ УРАҐАН НА УКРАЇНІ.

Харківська ґазета „Комуніст" повідомляє:

В Костянтиноградському та Кобеляцькому повітах, на Полтавщині, пройшов незвичайний ураґан з грозою та градом.

„В богатьох місцях вибито хліба, знесено дерева та порвано телефонічний звязок.

„Найбільше постраждав Костяноградский повіт".

ПРИПИНЕННЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ В РАДЯНСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ

СОФІЯ. 22. серпня. Харківська ґазета „Пролетарій" повідомляє:

„Президія Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету постановила припинити в біжучому році всякі переселення в межах радянської федерації"

З ЖИТТЯ ІНТЕРНОВАНИХ В ПОЛЬЩІ.

Відповідаючи на чутки, будьтоби армію Петлюри і Балаховича розміщено здовж совітського кордону, польська преса доносить, що останки цих армій перебувають і дальше в Щепюрні і Каліші в числі 6.415 осіб. Майже всі інтерновані працюють в ріжних підприємствах і оплачують працею кошти свойого удержання.

АЛІЯНТИ ЛУЧАТЬСЯ ПРОТИ ТУРКІВ

ПАРИЖ, 11. вересня. — Супроти послідних побід турецьких націоналістів прийшло до повної згоди межи Францією та Анґлією в справі політики на Близькому Сході.

Обі держави мають бути однодушно за тим, щоби під ніякою умовою не віддати назад Туркам Дарданелів, як про се Турки почали говорити з огляду на послідні воєнні поводження супроти Греції.

Французькі війска за згодою Анґлії почали сильно здушувати демонстраційні святкування турецьких побід в Малій Азії, а всі аліянтські держави почали скріпляти свої залоги в Константинополи.

ВЕНСЕЛЬОС ВИСИЛАЄ ГРЕКАМ УЛЬТІМАТ

ПАРИЖ, 11. вересня. — Бувший грецький премієр міністрів Венісельос, за котрого старанням Греція пішла до війни по стороні аліянтів, а котрий був на витаню від повороту пронімецького короля Константина, вислав Грекам ультімат про те, під якими умовами він згодиться вернути до краю.

Каже ультімат, що Венісельос верне до Греції лишень тоді, як зрезигнує теперішний кабінет міністрів, а король Константин покине Грецію.

СМИРНА ВИТАЄ КЕМАЛА ПАШУ

СМИРНА, Мала Азія, 11. вересня. — Населенне Смирни, що досі була головним осередком грецького життя в Малій Азії, витало зі запалом турецького побідника Кемала Пашу.

ІНДІЙСЬКІ МАГОМЕДАНИ ТІШАТЬСЯ ПОБІДАМИ ТУРКІВ

ПАРИЖ, 11. вересня. — Представник ангорського (турецького) уряду в Парижі дістав з Дельгі, в Індії, привітну телеграму від індуських музулманів з приводу побід турецької національної армії в Малій Азії.

БІЙКА МЕЖИ КАТОЛИКАМИ ТА ПОЛІЦІЄЮ

РИМ, 11. вересня. — Італійська столиця стала нині сценою поважних забурень.

Католицькі вуличні демонстрації довели до бійок з фашистами та націоналістами, які ненавидять католиків за їх нахил до соціялізму. Коли поліція почала успокоювати демонстрантів та розводити бючихся, католицькі демонстранти звернулися також проти неї.

Римський папа приняв на двіри своєї палати депутацію католицької молодежи та в довгій промові закликав їх до спокою.

ЛОЙД ДЖОРДЖ МАЄ ПРОМОВЛЯТИ НА ЗАСІДАННЮ ЛІҐИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, 11. вересня. — Анґлійський премієр Лойд Джордж приняв запрошенне від Ліґи Народів на виголошенне перед нею промови про потребу полагоди територіяльних суперечок межи державами.

Перед Ліґою має говорити також французький політик Вівіяні.

ХОЧУТЬ ОБМЕЖАТИ ЧИСЛО АВСТРІЙСЬКИХ УРЯДНИКІВ

ЖЕНЕВА, 11. вересня. — Ріжні комітети Ліґи Народів, які займаються справою ратування Австрії, запропонували на ріжні способи обмежити числа австрійських урядників.

На думку всіх комітетів, головною причиною тяжкого положення Австрії є незвичайно велике число урядовців.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ ПРОТИ МАНДАТУ

ЄРУСАЛИМ, 11. вересня. — Все арабське населенне Палестини уряджувало нині мовчаливу демонстрацію проти віддання Палестини під заряд Анґлії та проти роблення її „домом" для Жидів.

В той самий час, коли уряд лагодився заприсягнути Герберта Самуеля на уряд комішенера Палестини, всі арабські склепи в цілому краю були замкнені на знак жалоби.

Серед Арабів починає ширитися думка про потребу близько-східного обєднання для освободження країв Близкого Сходу з чужого панования.

КЛЕМАНСО ПЛЯНУЄ КАМПАНІЮ ПРОПАҐАНДИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ПАРИЖ, 11. вересня. — Бувший французький премієр Клемансо плянує виїхати до Америки дня 1. падолиста. Готовиться він виголосити там чотири політичні промови, дотикаючися в них передусім становища Франції у війні та по війні.

НОВІ КОНЦЕСІЇ БОЛЬШЕВИКІВ ЗАГРАНИЧНИМ КАПІТАЛІСТАМ

ЛОНДОН, 11. вересня. — Вся преса займається живо новою умовою, заключеною межи анґлійською фірмою для виробу машин Укгарт та большевицьким урядом в Москві.

Берлінські ґазети пишуть про початок великого торговельного руху та сподіються, що большевицький уряд дасть незадовго другі концесії межи нічим на нафту та ліси.

В декотрих ґазетах появилася вістка, що американський міністер торговлі Гувер є теж заінтересований в тих переговорах. Гувер вислав до ґазет заперечення тої поголоски.

ДР. ОСИП НАЗАРУК В АМЕРИЦІ

В сих днях прибув др. Осип Назарук, представник Уряду Галицької України, до Канади і тепер пробуває у Вінипеґу, Ман.

По довершенню своєї місії в Канаді, прибуде др. Назарук до Заучених Держав, щоб повідомити американських Українців про становище нашого рідного краю й обговорити способи дальшої боротьби на будуче.

До д-ра Назарука виїхав на кілька днів з Вашинстону др. Лука Мишуга для засягнення безпосередних автентичних інформацій про справи старого краю.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА

„СВОБОДА"

приймає замовленя на друковане тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, коверт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестриць, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.

РОБОТУ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

Проситься всі відділи У. Н. Союза уділатися зі всякими замовленями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
Three cents the copy.			
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ІТАЛІЯ—СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Три інтепеляції в італійськім парляменті: 1) у справі польської кольонізації в Східній Галичині, 2) в університетській справі і 3) у справі італійсько-польського договору про галицьку нафту.

До якої високої міри справа Східної Галичини є актуальна на міжнародній арені й як вона займає собою державні уми великих европейських держав, цьому в останнім часі ми мали аж надто багато доказів. Досить згадати про дві інтерпеляції на протязі одного місяця в англійськім парляменті, щоб зясувати собі міру світового заінтересовання нашою справою. Та не сама Англія державно цікавиться справою Східної Галичини. Слідом за нею йдуть також инші держави, й передовсім Італія.

Відколи Італія по торішнім упадку кабінету Джолітті—Сфорца відірвалась од хвоста франко-польської політики й поплила в англійськім фарватері, змінилось також її становище до українського питання взагалі й до справи Східної Галичини зокрема. Італія потроху привчається дивитись на схід Европи не крізь французькі, а крізь англійські окуляри. Це тим природнійше, що реальні інтереси Італії диктують їй українофільську, а не польонофільську політику, а в цій точці її політика цілком годиться з політикою Англії.

Доказ свого крутого повороту в цій справі Італія протягом останнього місяця дала аж у трох інтерпеляціях, внесених до парляменту з приводу ріжних проблем, звязаних зі Східною Галичиною. Кажучи „Італія", ми маємо, очевидно, на увазі не офіціяльну Італію, не Італію Бономи й Сканцера, а Італію громадську, неофіціяльну, може навіть бути — опозиційну. Але вага тих виступів цим не зменшується. Бономі й Сканцер сьогодня стоять при владі, а завтра можуть пійти у безвість. Натомісць громадська чи опозиційна Італія відбиває правдиві настрої краю та народу, а для нас це далеко цінніше. Зрештою, офіціяльна Італія мусить і реально числитися зі своєю громадською опінією. Тому італійські парляментські інтерпеляції мають для нас не лише моральне, але можуть мати також не аби-яке практичне значіннє.

Перша з тих інтерпеляцій, про які тут мовиться мова, була внесена на імя міністра закордонних справ і мала предметом польську кольонізацію в Східній Галичині.

Нарешті, третю інтерпеляцію, найкраще складену й пройняту правдивим і щирим співчуттєм до національно-державних змагань українського народу в Східній Галичині, вніс дня 11. серпня професор університету й посол Еторе Ломбардо-Пелегріно.

Перша з цих інтерпеляцій — про польську кольонізацію в Східній Галичині — вже викликала дуже цікаву переписку між інтерпелянтом Прунутто й представниками італійського уряду. Представник уряду Тості відповів інтерпелянтови таким „політичним" листом:

„Дорогий Прунутто! По земельне питанне в Галичині відповідне МІНІСТЕРСТВО ПОДАЛО НАЛЕЖНІ ІНСТРУКЦІЇ АМБАСАДОРОВИ В ПАРИЖ, ЩОБ ВІН ЗВЕРНУВ НА ЦЕ УВАГУ РАДИ АМБАСАДОРІВ. Це питанне надто нове, тому Високе Правительство дідає в цій акції з дуже великим тактом.

„Це не є лише виключно економічне питанне. Воно звязане також із політичним станом Галичини й може викликати непорозуміння з Польщею ізза наших виступів у цій справі. Ця обставина нехай пояснить Тобі осторожність язика щодо відповіди на Твоє запитанне".

Посол Прунутто не задовольнився цею осторожною й „тактовною" відповідю, продиктованою побоюванням, щоб „не викликати непорозумінь з Польщею". З чисто-мужицькою щирістю і впертостю (Прунутто є послом молодо-італійської селянської партії) інтерпелянт написав до самого міністра закордонних справ Сканцера такого листа:

„Листом з дня 6. серпня мене запевнено, що міністерство закордонних справ вислало інструкції п. амбасадорови в Парижі, щоб він звернув увагу Ради Амбасадорів на земельне питанне в Галичині.

„Відновлюю проте інтерпеляцію, яку враз зі мною і другі товариші мали честь подати. Вважаю своїм обовязком зазначити, що РІШЕННЯ ПРО ДОЛЮ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ НЕ МОЖНА ДАЛІ ПРОВОЛІКАТИ. І нашим святим обовязком є розголошувати цю справу чи то в Палаті чи в краю, в тім напрямі, що рішенне п. амбасадора Італії не має безпосереднього та остаточного висліду. Тому прохаю докладних інформацій про вислід акції нашого амбасадора".

Із згаданих трох інтепеляцій, рівно як із переписки між послом Прунутто та італійським урядом, вияснюється з повною очевидністю велика й щира симпатія широких кругів італійського суспільства до ідеї створення незалежної республіки на землях Східної Галичини. Инший читач запитає себе, що спонукує ліберальних італійських політиків до цього? Відповідь на це дає „Il Contandino d'Italia", орган молодої селянської партії, яка найбільше упоминається за незалежність Східної Галичини. Читаємо в тій газеті:

„Коли Східна Галичина буде незалежна, вона могти-ме доставляти нам нафту й бензину, за які ми нині мусимо дорого платити Англійцям та Американцям?..

Сказано трохи елементарно й наче незграбно, без „тонкої політики" та „високої дипльоматії", але таке чисто-практичне обгрунтованне італійської приязні служить найкращою запорукою, що та приязнь є збудована на міцній засаді й буде довго тривати. Англійське заінтересованне в Східній Галичині полягає також не на ідеальних, а на чисто-практичних засадах. Коли-б міродатні чинники нашої політики зуміли практично, реально заінтересувати також инші держави, головно-ж Францію та Америку, в прихильним для нас вирішенню східно-галицької проблеми, то це вирішенне легко могло-б наступити міжнародньою дорогою.

А на-разі з приємністю нотуємо ці нові докази многонадійности східно-галицької справи, а разом з тим і цей новий успіх нашої закордонної політики.

Берлін, 28. серпня. **Радянин.**

НІМЕЧЧИНА ПЕРЕД КАТАСТРОФОЮ.

(Специяльна кореспонденція „Свободи").

Протягом останніх двох тижнів вартість німецького гроша впала так низько, що перед населенням являється питанне, до чого дійде Німеччина, коли негайно не наступить зміна на краще?

Доляр коштує 1200—1400 марок, а доляр у Німеччині рішає про ціну товарів. Тому й дорожнеча така, якої ніхто не сподівався. Масло, що ріік тому коштувало 20 марок фунт, коштує нині 220; кобаса коштувала теж 20, а коштує 200, літра молока коштувало перед роком 3 марки, тепер 24, і так дальше.

Кольоніяльні товари пішли ще більше в гору. Фунта чаю нище 400 марок годі дістати, кави мало хто не, коріння перестали вживати.

З одягами не краще. Ще 1916 року можна було купити одяг за 100 марок, нині він коштує 10.000! Пара черевиків коштувала 40 марок, нині за неї вдають 2000. Сорочки нище тисяч марок не купиш, — і т. д.

Розуміється, коли ті ціни перерахувати на доляри, то воно буде дешево, алеж у Німеччині люди дістають платню не в долярах а в марках і коли приміром інжінер у найбільшій фабриці, в „А. Е. Г." заробляє 6000 марок в місяць, то ясна річ, що годі йому з тих гроший виживити себе і родину. Кожний турбується, що йому робити? Тая турбота затроює людям життя. Вони не можуть спокійно працювати, бо не знають що буде завтра. В склепах кажуть їм, що цини, які вони платять за товар, то ще старі ціни, коли доляр стояв 400 марок, а нові товари, закуплені в гуртівників по теперішному курсі, мусять у трое більше коштувати. Можна собі уявити який настрій викликує така перспектива.

Хто може купує товар на запас, хто ні — голодує і нарікає. Одні нарікають на селян, бо кажуть, що яйце не приходить з Америки, його несе німецька курка, котра навіть не знає, що єсть на світі якісь доляри і тому воно не повинно коштувати аж 10 марок. Значиться, селяне експльоатують міста.

Другі нарікають на правительство. Кажуть, що воно не проявляє потрібної сили й енергії, щоб поборювати дорожнечу.

Треті проклинають антанту.

Ці останні мабуть мають найбільшу рацію.

Німецький гріш мусить тратити на вартости і разом із тим мусить дорожіти життя, бо антанта відірвала від Німеччини великі простори дуже промислового краю, як ось Шлеск, загарбала німецькі кольонії і наложила на німецький народ такі високі контрибуції, яких жаден народ у світі не годен заплатити

Німецький народ працює, безробітних майже нема. Але щож з тої праці, коли держава мусить стягати і з фабриканта і з робітника великі податки, щоб добути потрібні гроші на заплату контрибуційних рат. А по кождій заплаченій раті вартість німецької марки паде, бо світ знає, що німецький капітал, о тілько то, а тілько зменшився. А паде вартість гроша, так треба його більше друкувати, а це ще гірше обнижує валюту.

З такого круговорот ніяке правительство вийти не всилі.

Щож тоді можна зробити, щоб вивести Німеччину з цього зачарованого круга?

Лиш одно: обмежити високість контрибуції до якоїсь не фантастичної, а реальної цифри і дати Німеччині час і спромогу, щоб вона могла тую цифру зреалізувати, значиться назначити якусь мораторію, а навіть постаратися для неї о позичку. Бо зрозуміла річ, що з порожнього не наллеш.

Коли Німеччина прийде до себе, коли її валюта поправиться, тоді вона буде мати спромогу заплатити відшкодовання. До того перекованно дійшла Англія і вона хоче ратувати Німеччину, як нераз віритель ратує довжника, щоб не втратити позичених гроший.

Другої гадки Франція і її теперішний представник Поанкаре. Франція, як гістерична жінка, репетує одно: „давай мені гроші!" — але як і куди, вона не гадає.

Вона заслідена ідеєю реванжу, вона хоче знищити Німеччину, бо боїться її. Але пан Поанкаре повинен знати, що руїна Німеччини, це руїна цілої Европи, бо Німеччина здержавала большевизм і хоч перестрілася в республіку, то все таки зберігла поняття приватної власности, почуття законности і т. д.

70 мілінонів німецького народу, доведеного до розпуки, це така небезпека для цілого світа і для теперішної культури, якої ще не було.

Відомо, як терплять усі краї і народи від російського большевизму, але невідомо, як терпілиб вони, колиб в Німеччині настала анархія. Це було-щось неймовірно страшного, бо Росія ніколи не була так тісно звязана зі світовою культурою й економією як звязана єсть Німеччина і Росія всеж таки відсунена геть далеко на схід, а Німеччина лежить між найкультурнійшими державами Европи.

Тимчасом **Поанкаре дальше грається з вогнем.** Нині мав він промову в Бар ле Дюк, яка може кождого здорово думаючого чоловіка вивести з рівноваги. Промова скрайно агітаційна, повна брехні, що до Німеччини, повна заслиплення і вузконаціонального шовінізму, а навіть не свобідна від погроз в сторону Англії. Мовляв, коли Англія не поможе Французам знищити Німеччину, то Французи зроблять це самі.

Скажім, що так воно і станеться. Але деж тоді ті мілінарди, котрих Франція так дуже потрібує від Німців?

Німці, доведені до розпуки, можуть попасти в горожаньку війну, а така війна коштувалаб Німеччину більше від світової війни; бо за час світової війни Німці всеж таки вдержали ворога перед своїми границями, а колиб оден Німець став второго другого і взаїмно за чуби то булиб зруйновані міста і фабрики, а разом із тим пропаладби на довгі часи продукційна сила німецького народу.

Що така війна, при доливанню оливи до вогню большевиками не обмежилабся на території між Рейном та Шпревою, це також певне. І тому пан Поанкаре в своїм заслепленню завбуває, що він підкладає огонь під свою власну стріху. Але годі! Єсть такі моменти, коли люди обгортає якесь неімовірне заслиплення і вони роблять усьо можливе, щоб попасти в біду. Так було року 1914, перед вибухом світової війни, так воно єсть і нині. В Англії і Америці безробіття, в Росії ллється кров і люди з голоду гинуть, Австрія оголошує себе банкротом. Польща тріщить у своїх основах, Чехія задихається серед капіталів і гнеpродукції свого промислу, в Німеччині вічні страйки, розрухи, застрашаюча дорожнеча, політичне у суспільне зденервовання, а пан Поанкаре, замісць гасити новий світовой пожар, докладає до сього старих і сухих дров. Відповість за це! **Н. М.**

Берлін, 24. серпня, 1922.

ТИ КЛИЧЕШ НАС.

Ти кличеш нас, зелений гаю,
Діточих серць щиренький брате,
Над филі бистрого ручаю
Пісні співать, квітки зривати.

Ти кличеш нас мрійливим шумом,
Згадками літ давної слави,
Немов кобзар, що грає думу
Про гнет і смерть святої справи.

Ти вчиш наругу і недолю
Зносити серцем сумовійно,
Ти вчиш — згадками про неволю
Не рватись болем безнадійно.

Ти нам потіхою в неволі
І ми надією богаті,
Що прийде час весни нової
Для наших серць, у власній хаті.

Роман Завадович.

НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ.

Політична критика чи ворожка?

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Кождому з нас приходиться чути нераз ріжні „критики" на нашу минувшу і теперішню борбу ф самостійність. Нераз чути голоси, що так а так треба було робити, бо як би ми були поступали так а так, то нині булаби таке а таке; і тому в будучнині буде таке а таке. Візьмім перший ліпший примір; нераз було можна чути такі „критики": **колиби** ми були в Східній Галичині згодилися на границі навіть дещо не корисні для нас, то нині малиби вже таки самостійну державу хотяй з меншими просторами, або: **якби** ми були відразу стали по стороні Антанти, то нині малиби самостійну українську державу; або: **якби** ми були не повалили Скоропадського, то Україна булаби нині великою і могучою державою, бо при помочи німецьких військ стоявших на Україні ми булиби зорганізували сильну армію, і т. д. і т. д.

Нім приглянемось дещо близше тим „критикам", мусимо пригадати собі задачу політичної критики взагалі. Очевидна річ, що задача така полягає на виказаню похибок, яких політичні провідники не добачують; (чи не хочуть або не можуть бачити) така критика є завсігди пожадана і корисна. Коли критикови удасться висвітити добре темні сторони в нашім політичнім житю, коли він остереже провідників і суспільність, що дане політичне ділання має такі а такі зді сторони, чого часом і провідники можуть недобачувати, то певно, що такий критик зробив корисне діло. На жаль таких критик у нас дуже мало. З усіх критик, які доводиться читати, 992 є або пустою балачкою, або ворожбою або вкінци лайкою і пульованнем цілої нашої суспільности. Ми дуже радо прикладаємо собі епітети на: раби, прокляте поколінне і т. д. і т. д. З найвисшого оптимізму скачемо в найчорнійший песимізм і відповідно до настрою настає сам такий „критик" і на жаль... старається вплинути і на суспільність, щоби ця гляділа його чорно-білими окулярами на політичні ноші з погоніи. Нема національної гордости, не чуєся сіли: я гордий, що належу до українського народу; нема послідовної, безперевжної впертости до осягнення народних ідеалів; ми надто звикли скакати між найбільш рожевими надіями а найчорнійшими сумнівами. Та я **пишучи це не думаю бути критиком;** критика приносить щось нового, а сі стрічки є лише повторенем сего, що кождий мусить знати і знає, лише не кождий після того поступає. Моя задача є виказати, що звичайні наші „критики" не є критиками, і що відповідно до сего можна найпрекопійнійше таких „критик" не брати під увагу. А еще ліпше було би не друкувати сих пустих балачок, тих вічних рецепт політичних знахожів і ворожбитів, яких певно має кождий нарід та мабуть не в такій мірі як ми.

Приглянмося тим „критикам" близше. І так прим. коли хтось говорить, що ми згодившися на відступлення Львова булиби задержали самостійність, то се таке саме, як я скажу: колиби я був мав вудку, то булиби зловив рибу; скільки до злапання риби еще треба крім гачка, се кождий знає; се очевидне, що риба мусить прийти до гачка, злакомитися на приману і що треба її в „відповідній хвилі" засилити. Та, як сказав оден німецький учений, „риби лапати чи миші на сало є все таки легше ніж бути знатоком людської душі". А о знанне душі трудно ходить. Коли я хочу осягнути які цілі, то не лише мушу сам поступати в відповідний спосіб, але — і се головна річ — що в відповідній мною бажаний спосіб мусять поступати люди, від котрих залежить осягнене цілі. Чи люди поступлять так як я хочу, сего ніхто **наперед не може знати;** се можна лише **припускати** (або лишимо словами сказати собі: „на двоє баба ворожила, або вмре або буде жило"). Французький учений Бріер дї Буассон сказав: „Чоловік є таке непевне єство, що на ньому і одного речення не можна будувати". Тобто як поступить дана одиниця, коли таке а таке станеся, нікто наперед **не знає.** „Зовсім певним не є ані приятель, ані любка", каже німецький професор Зульцбах, в своїй розправі „Підстави повстання політичних партій", з якої отсі стрічки богато переповідають. А коли чоловік таке непевне єство, то чи инше маєся з масою, з народами? Славний Англієць Мічкказав: „що прибільшно відноситься до одиниці, не абсолютно відноситься до маси". Що чоловік таке непевне єство, се знає кождий, що мав в житю „розчароване", а таке мабуть кождий мав. А як легко можна перечислитися, де ходить о означене, як поступить даний нарід, се хочби з недавної війни маємо досить приміри. Німці перечислились думаючи, що ані Англійці не заведуть загальної служби військової ані Америка не піде до війни. Бачимо, що похибки такі дуже легкі.

Коли проте чути нераз „критику", що так а так булоби, якби ми були відступили Львів, то така критика є лише одним припущенням з многих можливостей. Що булоби сталося, як би ми були згодилися на „½ повіта" в Східній Галичині, сего ніхто **не знає** (крім „критиків", які „все знають!"); можна **припускати,** що і по се буда би Польща протягнула руку; можна припустити, що Антанта булаби таке заборонила Польщі. Нині ми бачимо котрі припущення справдилися. Та знати наперед неможливе, а „критикувати" що так і так а не інакше булоби сталося, се смішне!

Ставши на сторону Антанти відразу ми певно булиби в иншім положенню; в якім — се лише можна припускати. Скажім — в ліпшім. Та що нам поможе нині така „критика". Ми не можемо звернути історії назад пару літ і сего, що сталося, ми зміняти не можемо. Ми можемо старатися зміняти наслідки факту, то не самий факт. Нині кождий знає, що наша політика в часі світової війни була хибна. Та се пізнанне марне, бо такої ситуації ніколи вже не буде і ми з сего „навчитися" нічо не можемо.

Що булоби сталося з Україною, колиби Скоропадський не був прогнаний, сего нітхо не знає. Певно, що инше щось булоби сталося, бо инші ділання викликують инші наслідки. Можна припускати, що його була би стрінула доля Денікіна а можливі і инші можливости. Ніхто одная можна **твердити,** що Скоропадський не прогнаний буби при помочи Німців зорганізував армію. (Се очевидне перечислене сил, тобто завелика віра в Німців; ніж Німців розоружував якраз той селянин з якого Німець мав зробити доброго жовніра; німецькі війска були самі в непорядку, поминувши се, що Антанта велїла їм забратися з України. Прте само припущення є нічим иншим як ворожбою опертою на незнанню даних обставин). **Твердження** такого ніяк не можна ставити на рівні з правдивостю, бо чи так дійсно булоби, **якби,** ми переконатися не можемо.

З усіх таких „критик" ми бачимо, що вони все знають **по доконанім факті. Кождий мудрий по тім як вже сталося.** Тоб нераз чуєся: „сеж прецінь було певно, що таке станеся", або „таке мусіло статися, се очевидне" і т. п. В дійсности могло статися і зовсім інакше. Наперед нічо не є **певне,** а „критикувати" по шкоді се очевидно легка річ, та воно не помагає а шкодить. А шкодить тому, бо збуджує часто в некритичного читача переконання, що вина за певне неповодження в наших політичних змаганнях лежить лише в наших провідниках, бо „якби були так а так зробили, то булоби так а таке". (Тут такий читач повторить рецепту „критика" чи скажім ворожбита, який більше а менче зручно ставить свою ворожбу **по доконанім факті** і про те знає, що будучність не вкаже похибок в його твердженню, бо очевидне, що такий сам факт серед таких самих обставин ніколи не повториться). Некритичний читач не знає часто, що в політиці грає велику ролю „щастя". Ніхто инший як Бісмарк, оден з найздібнійших політиків, сказав: „При всіх великих політичних рішеннях граєся вкінци в непевну гру". А коли похибки в політиці такі легкі, то і політичний критик повинен зі братньої уваги. „Критика", яка каже що нам щось неповелося,—про що звичайно кождий знає — і ставить свої припущення як одиноке спасення, як средство, яке треба було застосувати, перестає бути критикою а стає чистою ворожбою. А ми так вже привикли до таких ворожб, що в часах неповоджень не шукаємо за дійсними причинами, які часто лежать поза нами а тимбільше нашими провідниками, але шукаємо розради чи потіхи в ворожбах, яких ніколи не бракує. І замість затиснути кулаки і іти вперто вперед без непотрібних і шкідливих вагань, ми часто бавимося в ріжні „якби, коби і тим подібні „би", знеохочуємося, бо другі не поступили після наших ворожб (поставлене розуміеся по доконанім ділі). Політики без більших чи менчих похибок ніколи не буде і нема; з тим мусимо числитися. Тож замість бавитися в ворожби, місто тратити енергію на ріжні „якби", ідім нестримною фалянгою до витиченої мети памятаючи на слова Генія: „Борітеся — поборете!"

Ю. Гиличанський.

О. Олесь.

ПІСНЯ.

Живи, Україно, жиди для краси,
Для сили, для правди, для волі!..
Шумя, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.

До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі!
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.

Стоїть, присягають Тобі на шаблях
І жити і вмерти з Тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

ОХОРОНА ПАМЯТНИКА НА ПРИКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

В найблизчому часі на Прикарпатській Україні буде переведена реєстрація мистецьких й історичних памятників. Переведення цеї праці поручено д-ру Залізницькому.

ТРИ ПОКОЛІННЯ ПЕРЕД ПРЕСТОЛОМ

Англійська преса доносить, що в Лондоні стала до шлюбу панна Конклінг. Тогож самого дня звінчалася 75 літна бабуся з 70 літним генералом і 50 літна мати вдова.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Іван Федун з Ню Йорку	$1.00
Попередно оголошено	$65.95
ЗАГАЛЬНА СУМА	$66.95

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАСЕРІК, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 42 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітинг відбудеться в неділю, дня 17. вересня в гали Укр. Нар. Дому, точно о 2-ій годині пополудни. Пожаданим є, щоб всі члени явилися, бо суть важні справи до полагодженя. Неявившийся член заплатить кару після ухвали. — М. Мельник, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам тов. ім. Івана Франка, від. 83 У. Н. Союза, що звичайний мітинг відбудеться 17. вересня с. р. точно о годині 2. пополудни в домі У. Ам. Горожан під ч. 822 Норт Френкліин ул. Проситься всіх членів щоби прибули на мітинг, бо суть важні справи до полагодженя. Упоминається членів, щоби вирівнали свої залегласти, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто з членів не прийде на мітинг без важної причини, заплатить кару після ухвали. — І. Витязь, писар.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожськи Січ, від. 234 У. Н. Союза повідомляє, що трикварталний мітинг відбудеться в неділю, дня 15. вересня в гали Г. Лютвина під ч. 69 Савт Парк ув. На ріжну народ єсть важні справи до полагодженя. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — К. Пілат, предс.; С. Чечель, секр.

О. Олесь.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСКО...

Українське війско, мов з могили, встало,
Загреміло в бубни, в сурмоньки заграло,
Розгорнуло прапор соняшно-блакитний,
Прапор України! рідний, заповітний!

Вільну Україну не скують кайдани:
В обороні волі наше війско встане,
Заревуть гармати, забрязчать шаблі, —
Не дадуть в наругу рідної землі.

Від дору, від грому оживе руїна,
Зацвіте квітками вільна Україна,
Творчий Дух народу із могили встане,
І здивують всесвіт лицарі-титани.

ЛИСТ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

(Цей лист писаний до д. Г. Сушка в Клівленд, О.)

Чехи, Забоже, у серпні 1922.

Дорогий Товаришу!

За отриманий лист складаю Тобі сердечну подяку і рівнож дякую Тобі за тих 3 доляри, що ти мені вислав в листі. І також сердечно дякую твоїм товаришам котрі не забувають за українського жовніри котрий тут четвертий рік страдає на ческій земли, чекаючи на долю свого рідного краю. Дорогий Товаришу! Сам знаєш, що не мусїв би я тут сидіти, бо маю що в дома робити і кого чого, але **не хочу їти під польське ярмо!** Тут мушу тяжко робити на Чехів за тих 2 корони 50 сотиків денно, за котрі під теперішний час не можна нічого купити. За тих три доляри купив я собі пару білизни і штани, бо жадного мундуру не фасеємо, тілько старі гадри до роботи. Купити нема защо, бо жадної помочи ні звідки не маю, тілько одну надію покладаю на ас...

Не забувайте, так як другі не забувають на своїх братів, що тут страдають, але помагають їм як можуть щоб видержали кінця.

Здоровлю щиро і сердечно і рівнож здоровлю твоїх товаришів. Гаразд!

Твій товариш **Никола Когут.**

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.
Спів. Драм. тов. ім. Котляревського відограє
В НЕДЛЮ, ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1922
в Укр. Хаті, 2240 Graylng Avenue
„ХАТА ЗА СЕЛОМ"
(або Циганка Аза)
І. К. Галаєвсина, переклад Е. Калитовського, з співами і танцями, музика Галаєвсина.
Режісер Д. Атаманець.
Початок о годині 7.30 вечером.
Родичиі! Не оминайте нагоди побачити добру і славну драму. В штуці беруть участь найлїпші сили товариства.
211-13 КОМІТЕТ.

НЕЗАБУДЬТЕ. ЩО
УКР. ГАЛ. КРАМНИЦЯ
79 MORRIS ST., JERSEY CITY, N.J.
продає ріжні полотна, вовну, бинизну, панчохи, і другі ріжні ЯК НАЙТАНІШЕ.

ДОПИСИ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Віче в справі негайної помочі на боротьбу в Галичині.

Заходом Екзекутиви Січової Організації і Екзекутиви Окружного Комітету, що занимався продажею бондів Нац. Позички — скликано тут дня 18. серпня 1922 р. старшин тутешніх Січових сотень, урядників поодиноких товариств — а також тих, котрі щиро занимались працею при продажаню бондів — на довірочні збори в справі **„Фонду Негайної Помочи України"** на галю при Оклей і Райс.

Збори отворив др. С. Гриневецький, отаман Січ. Орг., привитавши около 75 присутних і вияснюючи в коротких словах цїль скликання цих зборів, — а іменно: що збори ці скликано для наради, як можна найкраще і найскорше повести працю збирання „Фонду Негайної Помочи". Горячими словами промовляв він про Січову Організацію і заявив, що яко, на що і як гроші з „Ф. Н. П. У." мають бути Правительством зужиті, говорити не може, але кождий може довідатись, коли вступить до Січи.

На слїдуючого бесїдника покликав о. Василя Стецюка.

Сей щирий працьовник народний вияснив значіннє і вартість сили Січей в укр. народі, — натякаючи про всі славні дїла, яких доконали ті, що під іменем „Січ" гуртувались. Напиятнував тих, що байдужно дивляться на Січ. Орг. в Америці і тих, що не оцінюють так великих дїл наших Січових Стрільців що нині голодні скитаються по чужинах. „Американські Українці повинні всі, як оден розуміти, що їх обовязком є дати жертву нашим недобиткам-борцям за волю України. Вкінци заявив, що „Ф. Н. П. У." се фонд на активну боротьбу нашого правительства, щоб викурити лящню з нашої рідної землі — Галичини — і що Січи повинні в тім дїлі мати провід а всі, що бажають бачити Галичину вільною від Ляха, окупанта — хай стають в ряди Січеві. Вкінці ще бесїдник робить внесенне, щоб шикагоська громада — о зглядно комітет Позички і Ф. Н. П. У. постарався виробити книжочки, в котрих малиб бути списані імена тих УУкраїнців, що купили бонд з тим самим, щирих дійсних Українців. Ті книжочки мали би бути роздані тим же Українцям, щоб кождий бачив сам, з ким Шікаго має до дїла.

Кодиб так зробила кожда місцевість то тоді моглоб і Правительство знати, хто гідний своєї держави а хто ні!

Др. С. Гриневецький подякував о. В. Стецюкови за щиру бесїду і так зробили і всі своїми грімкими оплесками. Дальше попросив, щоб ще хто забирав в тій справі голос — і дав раду свою, як можна найлучше такий Фонд збирати.

Зачались дискусії, чи виробити книжочки зі списами всїх, що купили бонди Позички чи ні?

На внесенне С. Мусійчука, поперте о. В. Стецюком і Н. Мотлюком, ухвалено виробити книжочки з поазбучним списом. На внесенне добр. Данилишного, поперте Н. Мотлюком, ухвалено одноголосно, щоб виробленнєм книжочок занялась Гол. Старина Січ. Орг.

Приступлено до порядку, як збирати гроші на „Ф. Н. П. У." О. В. Стецюк робить внесенне, поперте К. Січевським, щоб ті самі комітети, що занимались бондами занялись і „Ф. Н. П. У.", а тільки, що Січ. Орг. має над тим провід, то значить всі гроші відсилає до Місії в Вашингтоні Гол. Старшина Січ. Орг. Всі одноголосно приняли се до відома.

Гол. тов. Дм. Заболоцький і Володимир робить одно сформоване внесенне, поперте о. Стецюком і С. Кочієм, щоб книжочки з рестіками роздати всім сотням Січовим і всім товариствам та громадам, — а знов писарі сотень Січових та поодиноких товариств і громад ті книжочки рестікові мають роздати всім, хто може занятись збіркою на „Ф. Н. П. У." Принято до відома. Крім того на внесенне Д. Заболоцького принято до відома, що, поза тим, збірковію можуть занятися охотники. Ухвалено, що всі звіти зі збірки маєся подавати до Гол. Заряду Січ. Орг.

Д. К. Січевський робить внесенне, поперте М. Білянським, щоб такі самі довірочні наради в тій справі зробити по інших громадах в Шікаго, а в той спосіб збірка лучше піде. Принято.

На тім збори закінчено — а охотники приступили до забирання книжочок з посвідками. Розібрано 31 книжочок (кожда книжочка містить 10 посвідок). Др. С. Гриневецький додякував присутним за численне зібранне і всі розійшлися з кріпким духом і надією, що праця їх не піде дармо, а принесе хоча малу поміч для визволення Галичини з лядського ярма.

С. Мусійчук, писар зборів.

—o—

ГЕМТРЕМК, ДІТРОЇТ, МИШ.

Віче.

Послїдними силами бореться галицька Україна з хижацьким наїзником. Останки сил збирає, щоб не упасти. Та годі встоятись самому, зболілому довголітною кривавою війною краєви проти сильного ворога. Окруженний ворогами у зелїзнім, лядськім ярмі, зжертаєсь за море до своїх синів, яких там стрінула краща доля і кличе о поміч. Жадає підмоги моральної і матеріяльної, бо там народ захлипуєсь від пролитої крови — там не стає сил... Ляглли борці — а кат важким чоботом давить зранене тїло... Помочі треба і то негайної помочі!

І не прогомоніли пусто звуки із рідного краю. Відгукнулись сини України за морем, зрозумівши вагу хвилї. Не роздор, не партійні боротьби, не розколені народні сили, а злука, єдність і організація принесе кращу долю. За сими кличами пійшли громадяни з Гемтремк, Дітройт, Миш., і скликали в неділю, 20. серпня, віче, щоб там нарадившись подати в якийбудь спосіб поміч вітчині; заохотити упавших духом до боротьби; показати краєви, що і за морем Українці не сплять і, що вони не лиш духом з краєм, але готові нести йому всяку поміч.

Віче удалось незвичайно гарно завдяки заходам тамошнього пароха о. Добротвора, тов. „Січи" та заінтересовання справою зі сторони громадян, які чисельно прибули, та виповнили салю „Українські Хати" по береги. Короткою промовою отворив о. Добротвор збори.

На президію покликано: Вас. Седляра, Макс. Гарматюка, Теодора Ломаку і членів вічевого комітету: Н. Шеремету і М. Майорчика. Слідували промови запрошених гостей, перепілтані народними піснями гарно виконаними тамошним хором.

Промовляли за чергою поручник Укр. Гал. Армії, Омелян Тарнавський, отаман січий др. Гриневецький, о. Довговиц і о. Тарнавський.

Поручник Тарнавський, який брав участь у цїлій світовій і у українській війні і перед дїльоцами днями прибув з краю, переказав вкоротці історію военного лихоліття від 1914 р., спеціялізуючи період визвольної боротьби Галицької Армії в Галичині і на Великій Україні та представив недолю вигнаних з краю та розпорошених по цїлій Европі еміґрантів.

Др. Гриневецький звернув увагу громадян на наше положенне, загрівяючи до організації та до складання жертв на матеріяльну поміч, щоб а той спосіб піддержати морально і матеріяльно наші змагання в краю. Звернув увагу на силу других народів як Чехи і Поляки, які лиш через організацію і народну солідарність дїпняли сего, що нині мають; подав приміри їх жертволюбивости, їх несилуваних а обовязкових народних податків. Як Поляки та Чехи через своїх „Соколів" дїйшли до цїли, так ми повинні стреміти через організації „Січий" до національного обєднання, до визволення.

О. Довговиц виказав наші хиби та вказав дорогу якою ми повинні йти, щоб вирватись з рабства та неволі.

О. Тарнавський звєзував загальне політичне положенне в Европі та положенне української справи на світовій арені і подав звіт із поїздки делеґацій до Вашингтону.

Всїх промов слухали зібрані з великим зацікавленнєм і співчуттєм. Найлїпшим доказом, що громадянам не байдужна народна справа, була заряджена на збірка на негайну поміч краєвови. **Зібрано разом $1,245,75.** Се свідчить о високім патріотичнім дусі дітройтської громади! Нїхто не мнявся, не відтягався; кождий давав радо важко запрацьований гріш, свідомий, що дає його на добру цїль — на поміч і ратунок загибаючій вітчині.

Віче закінчилось відспіванням патріотичних пісень і народного гимну. Піднесені духом — з надією у серци розійшлись громадяни домів.

Вечером уладила тамошня „Січ" спільну вечеру, на котрій взяли участь також всї запрошені гості. Був гарний товариський настрій. Вечір промнув серед пісні і гутірки як у нас далеко-далеко за морем. На Вкраїні широкій — повіяв стрілецький-козацький дух, повіяв вітрець із широких степів-ланів золотистої пшениці. Нехай це віче в Дітройт буде початком нашого обєднання народного в Америці, нам на користь а краєви на поміч! Як слїдами Дітройт підуть другі громади то певно

...Усміхнеться заплакана мати...
приснуть каїдани, упаде ярмо,
повстане народ і вернується
ще тії
Стрільці Січовії,
Задрожить сама Варшава!...

Т. О., вічевик.

PROVIDENCE, R. I.

Позір! Українська Громадо. Позір!

Часопись „Свобода" подала спис усїх більших міст, до котрих прибуде У. Н. Капеля, тож як кождому читачеві відомо, що У. Н. Капеля буде у нас в Провіденс дня 14. жовтня 1922 р., а щоби в кращім світлі піднести нашу українську національність перед Американцями, то сею дорогою проситься всїх Українців і Українок прибути на **ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ**, котрі відбудуться **дня 17. вересня с. р.** під ч. 151 Willard Ave., South Providence, R. I., о годині 5. повполудни, де обговоритись спільно, як найкраще мемо виступити з нашим комітетом в день приїзду наших славних співаків із рідної землянки. Тож прошу, хто лишень почуває себе, що він ни вона з кости і з крови української, хай прибуде на загальні збори, без поглядів партійних чи релїґійних, а тимсамим ми здобудемо повне довіря між Американцями і у своїй У. Н. Капелі.

Тимчасовий Комітет.

12

КОРАБЕЛЬ DROTTNINGHOLM В ДОРОЗІ ДО НЮ ЙОРКУ.

Корабель Drottningholm Шведсько-Американської Лінії відплив з Готенберґ 7. вересня з 1397 пасажирами з Скандинавійських і Балтійських портів. Між пасажирами є більша часть Литвинів і Поляків. Корабель Drottingholm приплине до Ню Йорку 16. вересня, а відплине з Ню Йорку 23. вересня.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ
НА
ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК
У ЛЬВОВІ
місячник літератури, науки й суспільного життя.
Вже вийшло чотири книжки (Май, Червень, Липень і Серпень).
Передплата до кінця 1922 р. 2 доляри; одна книжка 35 центів (з пересилкою).
СТЕФАН НАВРОЦЬКИЙ,
Одинокий заступник Видавництва „Л. Н. Вісник" і „Червона Калина" на Злучені Держави Америки.
STEPHEN NAWROTZKY,
181 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЗАЧНІТЬ ТЕПЕР КУПУВАТИ
MAGNOLIA
STAR MILK
І ЩАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ
Пішайте на котру небудь адресу на противній стороні премійової картки по ілюстровану премійову лїсту.
„Видатіться щадити премійові картки".

Микола Богун.

З МИНУЛОГО ТА СУЧАСНОГО

Начерк споминів
УКРАЇНСЬКОГО КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Присвячую моїм донькам Марусї та Наталцї.

(Продовження).

(8)

Засудили, здається, на кару смерти, не зважаючи, навіть на те, що вбивство було у вечері, на віддаленю кількох десятків кроків, а п. Дорошенко слабий на очі, носив цвікер і, як посвідчили експерти, не міг навіть зобачити своєї жертви.

Тільки після великого скандалу для публичної опінії в „конституційні" часи власти видали наказ переглянути справу.

...Обвинувачували мене в тій справі (Прилудська Громада РУП. Революційну літературу та мімеограф в кінці 1905 р. знайдено було в одного з єрупістів), за яку люде давно вже понесли кару і по якій мене тримали в тюрмі 7 місяців, як „свідка". Так заявили жандармський ротмістр Милов і товпрок. Горленко, коли випускали мене з тюрми в 1906 році в літку.

Але то були часи, коли „законірність і правда" в судах коронних були під контролею суспільности. — ще не було розігнано перший, в анлях російської деспотії, парлямент — Першу Державну Думу.

Ще можна було-б боронитись, коли-б суд прийняв усїх моїх свідків**) та коли-б в його склад попали більш-менш лїберальні судді. Правда компетентні адвокати, як Ратнер, що беруться боронити за грубі гроші, пророкували довічне заслання на Сибір.

Більш як 7 років минуло від часу мойого мандрування по етапах, ***) а часто з думки не сходить розмова в Київській пересильній тюрмі з одним політеґентом дезертиром.

Тисячі дві було там напхнуто найріжноманітного злочинного елементу в камери.

...Брязкіт кайданів, убивча арештанська лайка, страшна тїснота, бруд, блощиці, неможливість їсти з одної миски, бо боявся зарази, вороже відношення до „ґітари", одиноким представником якої тут був я, звалили мене з ніг, і я лежав на підлозї в темному, брудному кутку непритомний. Якась молода людина в військовій шапці часто підносила мені воду та брала в оборону перед арештантами.

Розбалакались. Ідейний дезертир. До жадної революційної чи взагалі партії не належить. Але говорить про конечність революції і то соціяльної, і так, як ні один в ті часи большевик не говорив.

...і знаєте, де дисципліновний, спаяний та сильний духом елемент, здатний повалити царизм, битися до загину за волю, братерство, знищення експлоататорів? Ось!" — показує мені на наше окруження.

— „А їх два міліони! Не розумію, чому політики не звертають на них уваги! Правда, репутація політиків через їх провал (розбиття революції — моя примітка) серед „уголовних" попсована. Але-ж вони брати: боруться хоч і ріжними способами, з гнобителями одних і других!"

Оригінальна й смішна була думка не тільки для мене, але й для кожного соціяліста, большевика, в тому числі.

Проте тепер, коли пригадую всю ту, що відбувалась на моїх очах „творчу" роботу большевизму, то яка-ж то була деморонська, а разом з тим і ґенїяльніща думка, з якої скористали Ленін, Троцький і Коллянтаї своєї „пролетарської" комунистичної революції!

...День суду. „За відсутністю фактичних доказів — оправдати" — прочитав голова Харківської Судової Палати Лашкарьов.

Знесиленого від довгої на суді боротьби, безучасного що до щасливого рішення своєї долї, повела мене сторожа назад у тюрму, як „взятого під росписку" для „повернення" начальникові тюрми...

...З нелегального стану перейшов я в леґальний.

* * *

Хорий ще лежав на селї, як вибухла світова війна, до якої так довго й уперто готувалися держави Европи, — війна, як наслїдок боротьби великих держав, їх національних капіталів за економічні ринки, за „привілеї" визиску та експлоатації слабших.

Трибун Франції Жан Жерес так говорив у Палаті Депутатів у 1895 році:

„Повсюди ми бачимо великі, одні других запобігаючі, кольоніяльні пошукування. В них виразно захований і самий принцип великих европейських війн, бо досить безупинного, безпутнього суперництва двох конкур або торговельних груп, щоб се вже загрожувало мирові Европи".

Пізніще на сторінках часописі „Petite Republique" він писав:

„Коли вибухне війна — то вона буде велика й жахлива. Вперше буде справді всесвітня війна, що обхопить всї континенти; розпровоюдження капіталізму розширило й поле борні; вся планета зачервоніє від людської крови".

А за кілька років перед самою війною він самий говорив в Палаті Депутатів: „Часто я легковажно говорять про можливість сеї страшенної катастрофи. Одне забувають, мої панове, що се буде явище в світі абсолютно нове по величі жаху та глибині спустошення... Завжди й повсюди всї війни розбурхують соціяльні пристрасти спричиняються до вибуху пароксизмів жорстокости. Консерватори повинні-б бажати вдержання миру, бо за війною приходить нестримна жорсторіть свавільних сил."

В Парижі на Площі Згоди поміж статуями провінцій стоїть статуї Ельзасу та Льотарингії, здобутих Німцями в 1871 році. Франція що-року перед ними маніфестувала своє вороже відношення до „бошів" (Німців). Маніфестувала не тільки буржуазія, але й робітники й селянство. І коли в 1912 році, при перших ластівках наближення війни, відбулось на Марсовому Полї в сотню тисяч простеїуюче віче, на якому промовляли такі провідники міжнародного пролетаріяту, як Вандервельде, Макдональд, Шайдеман та Французи: Жорес, Валлян, Гед та инші — то всеж-таки в серці кожного Француза, по суть великого патріота, ще з 1874 року психольоґічно міцно загнїздилася загально-національна думка, думка про... відплату.

Через те великий поет, гордість Франції, старий, тоді 70-літній, Анатоль Франс заявився до військової інституції своєї округи з проханням взяти його до війска. А Німеччина, її соціял-демократія з тим самим Шайдеманом на чолі, якого палку промову я так уважно слухав, домагаючись у свого приятеля точного перекладу тої промови в німецькій мові, — та соціял-демократія розуміла **не тільки** інтереси своєї буржуазії коли вотувала в парляменті військовий бюджет.

Тільки народи Росії, раби соціяльно й політично, на приказ згори, без свідомости своїх інтересів, або і в супереч їм — пішли в бій во імя казьонних, добре знайомих і в буденному життю кличів: „За Вѣру, Царя и Отечество!"...

Може, Константинопіль — столиця колишнього Православія з Храмом св. Софії, або протоки Чорного Моря — Босфор, Дарданелї, чи кольонїї могли були стимулом, захоплення й доможеґть народів Росії в кривавій бойні?

Адже від цариці Катерини, та й раніще, політика Росії старилась прихильно до **кольонїзації чужинцями** обшарів держави!

Чи не заселяли південь України Німцями, Голяндцями, Болгарами, Циганами (Молдаванами), як і широкі степи Уралу та побережжа Чорного Моря з Краю Вільнолюбного Війска Запорожського Н і м ц я м и,*) говорить старі підручники Історії Російської, для навчання місцевого населення зразкового хліборобству, того населення, яке ще за старих часів було славне своєю працьовитістю та здібностями до хліборобства?

А корінне населення України виганяли кудись на Кавказ, на Волгу, в Сибірські степи!

Приймаючи участь у війні, мешканцї російської держави не відчували навіть тої потреби її, яку мали Готи, Гуни, Авари, коли йшли зо Сходу, місць перенесення, на Захід.

Може, стимулом були ринки для експльоатації російськими капіталами та для вивозу виробів своєї промисловости?

Всім підданцям Росії відомо, що в найголовнїйших галузях всеросійської промисловости працюють капітали чужинців. Досить пригадати „національний характер" бодай хоч вугленої промисловости на Україні та нафтової — на Кавказі.

Иншими мотивами керувалися міродайні чинники автократичних верхів аристократії дерржави російської, встрявяючи в війну, як і ті лїпші люде з „низів", що мирилися з війною, як з фактом.

Не можу не згадати статті в „Русскому Слові", якогось дописувача про бої на полях Шампані. Там кістьми полягі в боях з Німцями батальон сформований з вільної та невільної російської еміґрації.

...йшли вони й падали, як підрізані колоски, з одним словом на устах, мені невідомим" (так передає французький офіцер). В. Короленко силкувався в тій самій часописі пояснити те „слово", але по умовам пресовим, а більше по незнаномости його з „душею" еміґранта „який віднайшов себе", не міг подати точного змісту того „слова".

Його відкрие, може, тільки нове, виникне в більше нормальних умовах поколїня.

* * *

Коли сотками тисяч гнали мало підготованих до війни на фронт і тільки горсточці практичної і завжди „ідеалістично"-настроєної інтелїґенції щастило прилаштовуватись до ріжних „Земсоюзів" та инших організацій, — то багатьом; в тому числі й мені довелося воювати в шпиталях зо шпиталями та з ріжними військовими комісіями.

Десятки тисяч сих людей з ріжних кутків Росії перевозились із шпиталя до шпиталя або їхали на відпустку „на поправку", щоб за якийсь час знову попасти в шпиталь „на испытание", потім знову „на поправку" або в армію. А з неї за кілька день починалось те саме „перпетум мобіле", озлоблююче не тільки сих мучеників заціпіля, але й персонал шпиталїв — канцелярію та лїкарів, що дивились на своїх пацієнтів сього роду, як в нормах на визначних рецедивістів та фаховців по втечам з вязниць.

Треба-б було другого Дорошевича, щоб описати ввесь жах санітарних умов багатьох військових шпиталїв — „пересыльных тюрмъ" для сих „сверхштатных" хорих, — описати й відношення „начальства" до „злочинців", які по фактичному стані свого здоровя не могли бути приняті на військову службу.

Я сам змарнував два роки на те, щоб бути одинадцять разів на комісіях, шість у військових шпиталях ріжних кутків Росії „на испитаніи", один раз в „Команді выздоровляющихъ", хоч мене ніколи не було прийнято до війска.

Тільки Головний Київський Шпиталь, на мої довгі протести звернув увагу на незаконність мого блукання по командам та комісіях і відіслав до Повітової Приймної Комісії яка вже дала мені спокій.

(Дальше буде).

*) Характеристичними ознаками лїбералістичного руху, особливо в часи реакції, завжди була-молодуїсть переляканість та боязнь „компромісації". З шести свідків приїхало 4, і то консерватори-поміщики. Я підготовляв колись їхніх дїтей в ріжні класи ґімназій та кадетські корпуси і галаєм мати від них приязне до себе відношення. Ми друзі, як не Українці, не приїхали, злякались „компромісації".

**) Замісць прямою дорогою до Лубень, повезли разом із конокрадами, каторжанами і т. д. по пересильних пунктах через Крути-Київ-Полтава-Лубни, з зробила з мене „Лубенського" в незаконо.

***) Через історичне Хорішів в руїні Німців, які там картоїлю садять.

НА І З УКРАЇНИ
WHITE STAR
З Ню Йорку до Чербо і Савтемптон
Безпосередна їзда до і з Москви через Ригу. Наш офіс в Москви займається пасажирами.
Majestic....Sept.16, Oct.7, Oct.28 (найбільший в світі кораблеь)
Olympic....Sept.23, Oct.14, Nov.4
Homeric....Sept.30, Oct.21, Nov.11
RED STAR LINE
З Ню Йорку до Гамбурґа і Данціґа
Samland.....Oct. 24 (лише 3-та кляса)
AMERICAN LINE
З Ню Йорку до Чербо і Гамбурґа.
Сполучення в Гамбурґу до Данцігу. Німецького віза на пашпортах невимагається.
Minnekahda (3 cl.) Oct. 12, Nov. 16
Manchuria...Oct.26, Nov.30, Jan.4
Mongolia.....Oct.5, Nov.9, Dec.14
Справждіть Ваших з Европи на наших вигідних кораблях. Наші европейські агенти заопікуються всім. Знаменитий харч і кахти. Приступні ціни шифкарт з краю. Голоситься до:
PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York
або до місцевих агентів

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! ЧИТАЙТЕ УВАЖНО!
ЧИ ВИ ХОЧЕТЕ МАТИ ТАКУ ОБСЛУГУ?
Се один з многих листів, які отримує наш банк:
До Хвального Босака Банку:—
Маю честь повідомити Вас, що гроші в сумі 480 долярів я отримав в долярах, за що сердечно Вам дякую. Я ніколи не сподівався що Ви дасьте так рехтельну і скору обслугу. Другі прямо нехотять мені вірити, котрі позіставляли свої гроші в инших аґенціях а тепер мають досить клопоту, а я отримую свої без ніякого труду.
Остаю з глубоким поважанням, Гриць Пичуга.
МИ перешлем Ваші гроші до старого краю в марках, а також в долярах.
МИ сподамо Вам шифкарту на найлїпшу корабельну лінію, і спровадимо Ваших кревних зі старого краю.
МИ полагодимо Вам всякі старокраєві справи.
МИ приймем Ваші ощадности на депозит і дамо 3 процент.
Пишіть або зголошуйтеся до:
BOSAK STATE BANK,
Scranton, Pa.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се яке неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержание своєї літератури, не жаліли часу на читание книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не дивно отже, що й піднеслись висше від инших народів.

Нам треба пізнатися се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не заважно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі краще стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно тягнувати. Читайте отже книжки і ко читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Кампанія „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на дальше Українці попирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і Канаді.

НАЙНОВІШІ КНИЖКИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ:

Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями	20
Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями	20
Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою руско-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі	3.00
Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те	45
Відродження, роман в 3-ох частих, гр. Льва Н. Толстой (переклав В. Сімович)	2.25
Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видание з одними й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі	3.75
Голем, оповідание, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі	150
Залісє, повість Осипа Маковея, друге справлене видание, брош. 1.00, опр.	1.25
Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр.	150
Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр.	2.00
З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі	3.40
З Дніпра на Дунай, оповідання для нацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те.	40
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся	60
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик)	1.50
Історія Греції та Риму для шкоди й самонаучи, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський	65
Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями	1.75
Казки братів Грімм, з передним словом, портретом автора і малюнками в тексті	20
Казки братів Грімм в чотирох томах з 180 малюнками, томах з 180 малюнками, том I.	60
Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок)	60
Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр.	150
Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі	1.00
Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707. брош. 1.50, в полот. оправі	2.25
Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайковського, друге видання	40
Коротка історія Козаччини, нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про життє та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видание	65
Коротка історія України (з богатьома малюнками і мапами) Івана Крипякевича, опр.	50
Лис Микита. З німецького перекл. Ів. Франко	50
Літературні характеристики українських письменників, І. Іван Франко (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр.	1.25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресний мой-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдоклядніше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістр. За недоручені книжки коли замовлений не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

Кождий, хто замовить найменше на 5 дол., дістане з поданих цін четвертину (25%) опусту.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙШИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мой-ордер на ім'я, яке подано у поносній адресі:

„SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Тікет колійовий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія,

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

РОДИМЦІ! Заки вдинесетесь до фірм, котрі іменуються Українськими тільки платонично, що мабуть розвинена в Україні, або до таких, що заборгато обіцюють, удайтесь устно або письмо до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власнім будинку і полагоджує висші згадані справи найтаньше, найскорше і від повною гарантиєю.

T. J. HRYCEY & CO.,
222 S. 4th ST., PHILADELPHIA, PA.

ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Час побуду в Злучених Державах. Закон постановляє, що перед внесенням подання о горожанство чужинець мусить мешкати в Злучених Державах безперервно пять послідних літ, а в тім стейті, де вносить подание, що найменше цілий рік. Розуміється, тих пять літ він не мусить мешкати на тім самім місци чи в тім самім місті Злучених Держав; може переселятися скільки хоче, аби лише взагалі в Америці пробути пять літ. Навіть не вимагається, аби подание о горожанство вносив в тім самім суді, в котрім зложив заяву заміру стати американським горожанином; в однім суді можна взяти перші папери, а в иншім суді, в иншім місті і навіть в иншім стейті другі папери. Одначе в тім стейті, в котрім апліант вносить подание о горожанство, він мусить мешкати що найменше цілий послідний рік.

Як сказано, закон вимагає, аби аплікант мешкав в Злучених Державах безперервно пять літ, а в стейті один рік. Та се не значить, що на протязі того часу він не сміє виїхати заграницю. Такий виїзд на скілька тижнів або скільки місяців, в постину чи за ділом, не перериває безперервного побуту в Америці і не є перешкодою для осягнення горожанства, як що аплікант весь той час мав добросовісний намір вернутися лишитися постійно в Злучених Державах. Одначе від апліканта, котрий виїздив заграницю, суд може вимагати доказу, що такий замір в його був.

Вступна форма. (Петішен фор Сертіфікат оф Арайвл). Перед внесенням подання о горожанство аплікант повинен дістати собі відповідну форму (формуляр), аби на ній виказати всі факти і дати потрібні для подання. Такі формулярі можна дістати в судового урядовця, в федерального наралізаційного екзамінатора і часто в якій-небудь публичній школі. Не платиться за них нічого. Таких формулярів є два: форма 2226 і форма 2214.

Коли аплікант прибув до Злучених Держав перед 29-им червня 1906-го року, тоді він повинен виповнити форму 2214 під заголовком „факти для подання о горожанство" (Фекц фор Петішен фор Начуралізейшен). З тою формою, заявою заміру (першими паперами) і двома свідками він мусить піти до суду, де урядовець виготовить і запише його подание о горожанство. Коли аплікант приїхав в Америку перед 29-им червня 1906 року, тоді посвідки прибуття не треба.

Коли ж аплікант прибув в Америку пізнійше як 29-го червня 1906 року, тоді він мусить найсамперед дістати посвідку прибуття (сертіфікат оф арайвл). Для того повинен виповнити форму 2226, „прохання о посвідку прибуття" Ріквест фор Сертіфікат оф Арайвл) і післати її почтою до Комісара Натуралізації в Вашингтоні Commissioner of Naturalization Department of Labor, Washington, D. C.). В Вашингтоні власти справджують, коли аплікант приїхав в Америку, і виготовляють для його урядову посвідку прибуття. Те справдження забирає нераз скільки місяців часу. З Вашингтону присилають посвідку прибуття до того суду, в котрім аплікант хоче зробити подание о горожанство, суд повідомляє апліканта, що посвідка прийшла, і тоді він повинен взяти свою заяву заміру (перші папери) і з двома свідками піти до суду, де судовий урядовець (клірк оф ді корт) виповнить і урядовапише його подание о горожанство.

Подание о горожанство. Подание о горожанство (Петішен фор Натуралізейшен) виготовляє і пише сам урядовець в суді. Аплікант мусить його підписати своєю власною рукою, а два свідки мусять потвердити присягою (афідавіт). Ті афідавіти виготовляє теж судовий урядовець, а свідки підписують їх і заприсягають в той сам час. Коли аплікант підписує подание. Аплікант мусить вміти говорити по англійськи, хиба що фізично взагалі не може говорити (німий) або що має земельний наділ з публичних земель (гомстед). За виповнення і зареєстроване подання в суді належиться оплата в сумі чотирох долярів.

Свідки. Оба свідки апліканта мусять бути горожанами Злучених Держав. Як що вони натуралізовані, горожане, то мусять мати з собою посвідки (сертіфікати) горожанства.

Коли аплікант жив в тім самім стейті всі пять літ, два свідки мусять посвідчити, що знали його особисто весь той час, що він мешкав в Злучених Державах і в тім стейті цілих пять літ і що як людина з добрим моральним характером і з всякого иншого погляду він заслугує того, аби його прийняти за горожанина Злучених Держав.

Коли аплікант не прожив цілих пять лів в тім стейті, де вносить подание о горожанство, то його свідки мусять посвідчити лиш в тім стейті — значить що найменше цілий послідний рік — і про його моральний характер. Свідчити можуть лиш на тій основі, що знали його особисто. Останній час пятилітнього побуту в Америці, значить ті роки, які він прожив в иншім стейті, можна доказати аж на послідним переслуханню в суді (Файнел Гірінґ) або тими самими свідками, як що вони і в той час особисто знали, де він живе і що робить, або другою парою свідків. Ті другі свідки, що знають про його побут в иншім стейті, теж мусять бути американськими горожанами і можуть свідчити або устно або письменною записаною заявою. Формулярі для такою заяв разом з інструкціями для свідків можна дістати в суді.

Одначе треба тямити, що більш як одну пару свідків допускається лиш тоді, коли аплікант мешкав в ріжних стейтах. Наприклад, як що з пяти літ свого побуту в Америці він три роки мешкав в Філядельфії, а два роки в Ню Йорку, то одна пара свідків може свідчити про його життя в Філядельфії, а друга пара про його житте в Ню Йорку. Коли ж він цілих пять літ прожив в тім стейті, де вносить подание, то ті самі свідки мусять справдити весь той час його побуту в стейті, одначе коли чи на протязі тих пяти літ він жив в однім місті чи в двох чи скільки раз переїздив. Коли, наприклад, аплікант жив пять літ в Пенсилвенії, а саме три роки в Філядельфії а два роки в Пітсбурґу, то закон не дозволяє йому привести двох свідків з Філядельфії і двох з Пітсбурґу лише його подание о горожанство мусять засвідчити два горожане Злучених Держав, які знали його безперервно на протязі цілих пяти літ.

3. Вирішенє справи в суді

(Final Hearing)

Послідний допит і вирішенє.

Поміж внесенням подання о натуралізацію а послідним допитом і вирішенням справи в суд мусить минути не менш як девятьсять днів. Тоді суд повідомляє апліканта почтою, коли він повинен зявитися в суді для послідного допиту (файнел гірінґ). Кождий суд має означені правильні дні, в котрих вирішує справи горожанства. Не дозволено натуралізувати чужинців лише на протязі трийцяти днів перед загальними виборами.

Вступний екзамен. Коли аплікант з'своїми двома свідками зявився в суді, його найсамперед кличуть до правительственного натуралізаційного екзамінатора. Перед ним свідки мусять посвідчити, що знають апліканта, що були з ним добре знакомі весь час, для якого закон вимагає свідоцтва, і що він чоловік чесний і з характером. Сам аплікант мусить виказатись, що він знає основні прінціпи американського державного ладу, так що може розуміти свої горожанські права і обовязки. Для того він мусить знати головні основи американської конституції і дещо з історії Злучених Держав і мусить вдповсти на питання про форму американського правління, федеральні, стейтові і міські уряди, хто їх вибирає або настановляє та яка їх власть.

Допит на суді. Послідний допит відбувається публично перед судом. Суддя кличе апліканта його двох свідків і випитує їх менш більш так само як нату-ралізаційний екзамінатор. На основі подання апліканта, заприсяжених заяв його свідків, рапорту натуралізаційного екзамінатора та особистого допиту суддя мусить упевнитись:

1. Що аплікант жив в Злучених Державах що найменше пять послідних літ.

2. Що він вміє говорити по англійськи.

3. Що він не анархіст і не політаміст (многоженець), але признає прінціпи конституції Злучених Держав.

4. Що він знає основні факти американської конституції і державного ладу.

5. Що він є людина з добрим моральним характером і з всякого погляду заслугує, щоб бути допущеним за горожанина Америки.

6. Що його свідки можуть по правді посвідчити за його моральний характер і час побуту в Злучених Державах.

Признанє горожанства. Упевнившися що аплікант задовольнє всі ті законні вимоги, суддя каже йому зложити присягу на вірність Злучених Державам. Після того судовирішує, що він прийнятий за американського горожанина і виставляє йому посвідку горожанства Декуди новий горожанин мусить почекати ще скільки днів, поки судовий урядовець виготовить ту посвідку (сертіфікат оф гітізенщіп).

Инакше вирішенє. Коли суддя не певний, чи аплікант з всякого погляду відповідає вимогам закона, тоді він може відложити кінцевий допит і вирішенє на пізніще або й зовсім відкинути подание. Коли, наприклад, аплікант не може на означений день ставитися в суді або його свідки не можуть прийти, або покажеться, що він не розуміє американських державних установ, тоді суддя може не вирішувати справи відразу тільки назначити йому новий речинець для кінцевого допиту. З другого боку, як що аплікант зовсім не задовольнить постанов закона про горожанство, тоді суддя його подание відкидає не допускає його до горожанства.

По закону суддя сам має право вирішувати, чи який чужинець здатний бути горожанином чи ні. Тому нераз буває, що в таких самих випадках різні судді різно рішають. Деякі судді, наприклад, приймали собі таке правило, що не натуралізують тих чужинців, котрих жінки є заграницею, і кажуть апліканта найсамперед спровадити сюди свої сімі і щойно тоді старатися о горожанство.

(Дальше буде)

ГАМБУРГ
Проста дорога через подивляючі воні „О" кораблі, їзда сполучена до всіх частин Европи.
OROPESA . . . . Sept. 30, Nov. 4
ORBITA . . . . Oct. 14, Nov. 29, Jan. 10
ORDUNA . . . . Oct. 21, Dec. 20, Jan. 31
Вирост до Чербо, Саутгемптон і Гамбурґ.
Всі кабіни заміщені. Нікої екстра оплати.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERSON & SON, Inc., Agents
25 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або котрий небудь місцевий агент.

ВИНАХІДНИКИ
В патентових справах удавайтеся до скорих і справедливих патентових адвокатів на адрес:
A. M. WILSON, INC.,
Patents,
310 Victor Bldg.,
WASHINGTON, D. C.
Вишлемо прегарно ілюстровану книжку „Підручник для Винахідників" даром на жадане. Пишіть по нас днесь.

ФАРМИ!
ФАРМИ НА ПРОДАЖ.
Фарма в Ню Джерзи, 134 акрів, дім з 8 кімнат, будинний ліс, великий сад, ріка, озеро, 8 коров, 4 кіньми, 3 коні, 400 курий, 25 безрог. машини, недалеко міста, школи при фарні. Ціна $7500, готівкою $3000.
Фарма 132 акрів, дім з 10 кімнат, будівничий ліс, ріка, озеро, сад, 10 коров, 3 кіньми, 2 коні, 300 курий, 5 трусий, 5 безрог. машини, 2 милі до міста. Ціна $4500, готівкою $1500. 07-12
PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

NORTH GERMAN LLOYD
Дво-гвинтові кораблі
ДО СХІД. ГАЛИЧИНИ
в кабінах або 3. клясою
NEW YORK — BREMEN
Кораблі виходять кождої другої середи.
Богато улїпшені третої кляси приспособлення для вигоди.
Знаменита кухня, вигідні замкнені кабіни для 2, 4 або 6 осіб.
По дальші інформації удавайтеся до будь котрого місцевого агента або до
NORTH GERMAN LLOYD
14-16 Pearl St., New York

НА БОЛІ І ДОЛЯГАННЯ
PAIN-EXPELLER
Торговельна марка Реґістр. Уряду Злучених Держав.
ПРИЯТЕЛЬ В ПОТРЕБІ.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.
До ГАМБУРГА
ДАНЦІГА І ЛІБАВИ
КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ
3 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.
Третою клясою з Ню Йорку, Бостону або Філядельфії вирост до Гамбурга $103.50; до Данціґу $106.50; до Лібави $107.00 і $5 поголовне. — Ми заплатимо за тікет з Бостону або Філядельфії до Ню Йорку.
S. S. POLONIA . . . . . SEPT. 20
S. S. ESTONIA . . . . . OCT. 4
Голоситься до місцевих агентів.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!
Вже маємо на складі!
РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ
до скорого мнження, очислювання ваги, міри, ваги, площі, поємности і других бісеєвих обчислень.
Пишіть на адресу:
Ціна примірника, оправленого в твердо ту полотняну оправу 50 ЦЕНТІВ.
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ
Plapao на пробу і книжку про пропуклину цілком безплатно.
СТУАРТА PLAPAOPAS є чимось иншим що пасе. Є це медичний шарик, який приліплюється сам, щоб сильно держати внутренности в животі. — Нема пасків, сирожин або брахом. Тому незсувається, не трє тіла і не гнете кости зовні „рубе". Тисячі осіб лічилося в хаті успішно, не опускаючи денної праці і усвіх був навіть в найгірших випадках. Мягкий гей аксамітний, легкий у вживанню, не дорогий, нагороджений золотим медалем і великою нагородою. Провадуть лічення безпотрібним. Удовольняю то що говорямо, посилаючи Вам пробну Plapao, цілковито ДАРОМ. Напишіть своє назвиско і адресу на купоні і вишлеть почтою днесь.
PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.
Імя і назвиско . . . . . .
Адреса . . . . . .
Відворотна почта принесе Вам пробку PLAPAO безплатно.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Нотарійсти
Адреса
Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або окольні мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші.
2231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6357.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ
НА ПРОДАЖ грочерия і бакерия межи Українцями, бізнес зароблений оборот зимований $700.00. Продаю з причини слабого здоровля. Голоситись під ч. 342 St. Paula Ave., Jersey City, N. J. 212-15
ПОШУКУЮ слідуючих товаришів: Василь Кавка Канівський, Михайло Кавка Канівський, перебувають Мандібію в Клівеленд, Огайо; Стефан Чинк (син Василя), Данило Цьмоць, Михайло Варинда. Всі вісце згадані перебувають в Америці і походять з Ковендської вижкого, повіт Сколе, Австрія: Дмитро Карпінець, Ukr. Tabor B. v Josefove (Josefstadt), Czechoslovakia. 11-12
ПОШУКУЮ: Івана Черкаса, Михайла Черкаса, Ілька Прощишина, Якова Прощишина, Якова Тильчака, Сидора Годлиця (Беднарж), ті всі з Вікна, пов. Скалат; Івана Каменецького, Миколи Каменецького, Петра Каменецького (сиповець), Василя Копрібського, Турбака, пов. Скалат. Йосиф Черкас, Ukr. Tabor B v Josefove (Josefstadt), Czechoslovakia. 11-12
РОДИМЦІ! Хто пошукує за фармою, прошу зголоситися до мене. Маю на продаж кілька великих і малих фарм в Long Island, земля добра, ціни низькі, з будинками або без будинків. Не чекайте до весни, а купіть тепер а зайшадите гроші. Голоситися до K. KANEWETZ, 315 East 24th Street, New York City. 10-11
ТИМКО КАЧЕРЕПА з Селиск, пов. Перемишль, в таборі інтернованих в Йозефові, просить знакомих і товаришів перебуваючих у Злуч. Державах, дати о собі вістку на адресу: Tymko Kacerepa, Tabor B, Josefov, Cecho Slovakia. 11-12
ВАСИЛЬ КАЦЮБІЯ І ІВАН ФАЛАТ зі Старого Самбора (Посада долішня) Галичина, тепер інтернівані в таборі Йозефів, просять кревних, знакомих і товаришів, перебуваючих у Америці, дати о собі вістку і написати на адресу: Vasyl Kaciubij, Tabor B, Josefov, Checho Slovakia. 11-12
ЮСИФ ТРІСКА, родом з Сокал (Забуже), який останними часами перебував в Торрито, Канада, звістив зголоситись на домінську адресу, а дотепер лист з Галичини від свого брата Володимира. Andrew Blashchuk, 1205 First National Bank Bldg., Detroit, Mich. 11-12
ДО СПРОДАНЯ стор, горсерия, делікатесен, аїскрім і кенди. Інтерес мы Українцями і Поляками. Продається по причині виїзду до страго краю за дешеву ціну. З заду дві кімнати до мешкання. Голоситися під ч. 7 Washington St., Yonkers, N. Y. 11-12
ПОШУКУЄМО АГЕНТІВ — мужин і женщин — в кождім місті і плейсах до розпродажи Карпатського Зільного Чаю на Кров і Нерви. Даємо добрі услівя інтурнжаи і агентам. Пишіть по інформації до CENTRAL DRUG CO., Dept. S, Binghamton, N. Y.
УВАГА! УВАГА!
Хто хоче довідатися щось цікавого або бути щасливим на ціле життя — нехай пише по дуже цікавий ілюстрований каталог магічний і поясненний. Посилаємо будь задоволені. Пишіть сейчас дасть залучаючи 4-цит. марку до:
MRS. L. PIASECKA.
225 E. 14th Street, New York City
SANTAL MIDY
Мужини хоронять себе перед всіми пастарними хоробами уживайте засеїда
SANYKIT
(Sanitary Kit)
КАТАР
МІХУРА
Французький оборонич Рудка 35 ц. Kit (4's) $1 У всіх аптиках або Sanyki Co., 92 Beekman St., New York.
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Годинн приймання від 9. рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудня.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.
ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою в 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Годинн офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1892 Stuyvezant
СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЖИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, НИРОК, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Між 4th Ave. і Irving Place.
Годинн від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пополуд.
В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Григорій Кунашевський
Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довірє серед громадян Українців по всіх стейтах Зл. Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ЛЕГІ ЧОРНІ ПРИЩІ
звичайні прищі, опалення від сонця, зморщики і другі сидрні слабости, які цілковито руйнують Ваш вигляд, зістануть усунені знанним
VERVEVA BALSAM OF YOUTH
Тисячі женщин уживає його денно та пишуть нам листи з великими похвалами. Попробуйте його раз і будете нашим приятелем. Ціна за слоїк $2.00. Прийшлть 25 ц. тортовими марками а решту заплатите при відборі слоїка. Vervena Laboratory, Inc., 722 Hartford Building, Chicago, Ill.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок „SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J